

Sik Endre: Kezdetleges gondolatok a diaszpóra fogalmáról és hevenyészett megfigyelések a diaszpóra koncepció magyar nézőpontból való alkalmazhatóságáról

A migráció szociológiája

Bevezetés

- Kérdésfeltevés:
 - Használható-e a diaszpóra fogalom a határon túli magyarság
 - Alkalmazható-e a diaszpóra fogalom a Magyarországra költözött határon túliak Magyarországhoz való viszonyuk jellemzésében?
- Ellenérvek:
 - Sokan elutasítják a gondolatot
 - Konszenzus: diaszpóra eleme a migráció
- Mellette: ezek a közösségek sok jellegzetességét hordozzák magukban a diaszpórának

A diaszpóra fogalmáról

- Eredetileg: görög eredetű szó, a zsidókra és a zsidó keresztényekre vonatkozott
- Mai értelemben:
 - migráns népesség, amely
 - etnikailag eltér a befogadó ország lakosságától, amelynek
 - olyan kisebbségét alkotja, amelyet
 - a kibocsátó ország iránti erős érzelmi vonzalom vagy/és aktív kapcsolat jellemez,
 - ahová elvileg állandóan visszamenni készül, de ahová gyakorlatilag sohasem jut vissza.

A diaszpóra fogalomról

- A fogalom eltér az eredeti fogalomtól
- Két dologban konszenzus:
 - Nem lehet elkülönülten tanulmányozni a globalizáció egyes folyamataitól
 - Külön kell venni a típusokat
- Turner és Bonacich: a magatartást több tényező is befolyásolja:
 - Bizonytalan, erős kapcsolat a kibocsátó országgal
 - Ambivalens kapcsolat a befogadó országgal
 - Kisebbségi/migráns lét immanens sajátosságai

A diaszpóra fogalmáról

- Más tényezőket is figyelembe kell venni
 - A befogadó ország viszonyulását a diaszpórához
 - A diaszpóra több szakaszon megy át
 - A különféle diaszpóráknak különböző a viszonya
 - Kibocsátó országnak több diaszpórája lehet
- Technológiai innovációk hatása
- Globalizáció egyéb politikai és kulturális elemei

A határon túli magyarság mint diaszpóra

- Kétféle nézet:
 - A nyugati magyarság diaszpóra, a kárpát-medencei magyarság nem
 - Volt-e migráció
 - Létszám
 - Határtól való távolság
 - Többséghez való viszony
 - Sajátos identitás léte
 - Közösség ereje
 - Keleti magyarság is az
 - tömb- és szóránymagyarság közti különbségtétel
- Konklúzió: a kárpát-medencei magyarság egésze nem alkot diaszpórát, a nyugati igen

A határon túlról jött magyarországi magyarság mint diaszpóra

- Az erdélyi magyarság eltérő jellegzetességekkel rendelkezik
- A diaszpóra identitást nagyban befolyásolja
 - A magyarországi diaszpóra-politika
 - A többségi társadalom hozzáállása
- „Magyarország az egyetlen ország, ahol az erdélyi magyarok nem magyarok.”
- Nincs konszenzus